

■ Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

Ἑρμηνεία εἰς τὸν Εἰρμὸν τῆς ᾠδῆς α΄, τοῦ Κανόνος τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ

ᾠδὴ α΄. Εἰρμός.

«*Σταυρὸν χαράξας Μωσῆς, ἐπ' εὐθείας ῥάβδῳ, τὴν ἐρυθρὰν διέτεμε, τῷ Ἰσραὴλ πεζεύσαντι· τὴν δὲ ἐπιστρεπτικῶς, Φαραὼ τοῖς ἄρμασι κροτήσας ἤνωσεν· ἐπ' εὗρους διαγράψας, τὸ ἀήττητον ὄπλον· διὸ Χριστῷ ἄσωμεν, τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.*»

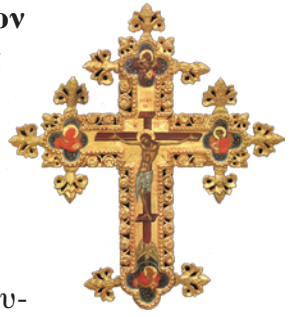

Ὁ Θεόπτης ἐκεῖνος Μωϋσῆς «χαράξας», ἦτοι προεικονίσας συμβολικῶς καὶ προτυπώσας τὸν Σταυρὸν, ἐκτύπησε μὲν πρῶτον τὴν ῥάβδον τοῦ **μέ εὐθεῖαν καὶ ἴσην γραμμὴν** ἐπάνω εἰς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν, καὶ οὕτως διέσχισεν αὐτὴν «τῷ Ἰσραὴλ πεζεύσαντι»: ἦτοι χάριν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, ὅς τις ἐπέζευσε, τοῦτέστι διεπέρασεν αὐτὴν πεζὸς καὶ μὲ γυμνὰ ποδάρια, χωρὶς νὰ βραχῆ.

Ταύτην δὲ τὴν ἰδίαν ῥάβδον γυρίσας ὁ αὐτὸς Μωσῆς **μέ πλάγιον σχῆμα**: τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ «ἐπιστρεπτικῶς»: ἐκτύπησε τὴν ἰδίαν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν, ἀφ' οὗ ἐπέρασαν οἱ Ἰσραηλίται, καὶ οὕτως ἤνωσε τὰ δύο σχισθέντα μέρη αὐτῆς.

Διὰ τί δὲ τοῦτο ἐποίησε «τοῖς ἄρμασι Φαραώ», ἦτοι ἐναντίον τῶν ἀρμάτων καὶ ἀμαξῶν τοῦ Βασιλέως Φαραώ; διότι ἐκνήγα κατόπιν διὰ νὰ πιάσῃ τοὺς Ἰσραηλίτας· εὐθύς γὰρ ὅπου ἡ Θάλασσα ἐκτυπήθη τὴν δευτέραν φορὰν καὶ ἐνώθη, κατεπόντισε τὸν Φαραὼ καὶ πάντα τὰ στρατεύματα αὐτοῦ.

“Οθεν με τὸ τοιοῦτον ἴσον ὁμοῦ καὶ πλάγιον κτύπημα τῆς ῥάβδου του, ἐχάραξεν ὁ Μωϋσῆς καὶ αἰσθητῶς, ἦτοι ἐσημάτισεν ἐπάνω εἰς τὸ πλάτος τῆς Θαλάσσης τὸ ἀνίκητον ἄρμα τῶν Χριστιανῶν, ἦτοι τὸν Σταυρὸν· ὁ Σταυρὸς γὰρ ἀπὸ δύο ξύλα σύγκειται, ἀπὸ **τὸ ὀρθὸν (κάθετον) καὶ ἴσον, καὶ ἀπὸ τὸ πλάγιον (ὀριζόντιον).**

Διὰ τοῦτο, λέγει, καὶ ἡμεῖς οἱ τῷ Σταυρῷ ἐγκαυχόμενοι Χριστιανοί, ἄς μελωδήσωμεν εἰς Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, καθὼς τότε καὶ ὁ Μωϋσῆς με ὅλους τοὺς ἄνδρας καὶ ἡ Μαριὰμ με ὅλας τὰς γυναῖκας, ἔψαλλον τὸ ἐπινίκιον ἐκεῖνο ᾄσμα τῆς πρώτης Ῥοδῆς, ἀφ’ οὗ διεπέρασαν ἀβρόχως τὴν Ἐρυθρὰν· «τότε γάρ φησιν, ἦσε Μωϋσῆς καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὴν Ῥοδὴν ταύτην· “Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται”» (Ἐξόδ. ιε΄ 1).

* * *

Ποῖον δὲ ὠφέλιμον νόημα ἐμπορεῖς νὰ κερδήσης, σὺ ἀγαπητέ, ἀπὸ τὸν Εἶρμὸν τοῦτον;

Ἄκουσον· ● Θάλασσα Ἐρυθρὰ εἶναι ἡ παροῦσα ζωή. ● Αἰγύπτιοι δὲ καὶ Φαραωνῖται εἶναι οἱ πονηροὶ δαίμονες. ● Ἄνεμοι δὲ οἱ ταρασσόντες τὴν ζωὴν ταύτην εἶναι αἱ προσβολαὶ τῶν **βλασφημῶν** καὶ **αἰσχροῶν** καὶ **πονηρῶν** λογισμῶν, με τοὺς ὁποίους οἱ δαίμονες ταράττουσι τὸ τριμερὲς τῆς ψυχῆς μας: ἦτοι τὸ **λογιστικόν**, τὸ **ἐπιθυμητικόν**, καὶ τὸ **θυμικόν**. ● Κύματα δὲ τῆς Θαλάσσης ταύτης, εἶναι οἱ διάφοροι πειρασμοὶ καὶ αἱ περιστάσεις καὶ θλίψεις, ὅπου ἀκολουθοῦν εἰς τὴν ζωὴν ταύτην.

Ἐὰν λοιπόν, σὺ ἀγαπητέ, μεταχειρίζεσαι ὡς ἄρμα δυνατὸν τὸν Σταυρὸν τοῦ Κυρίου, δύνασαι νὰ διαπεράσης μὲν ἀκινδύνως τὴν ζωὴν, ταύτην, νὰ καταποντίσης δὲ καὶ ἀφανίσῃς τοὺς νοητοὺς Αἰγυπτίους καὶ Φαραωνίτας δαίμονας, ὅπου σὲ διώκουν καὶ σὲ πολεμοῦν.

“Οθεν ἐάν, σὺ ἀδελφέ, μαγευθῆς ἀπὸ τινος κακότροπον ἄνθρωπον, μὴ φοβηθῆς, ἀλλὰ ποιήσον τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, καὶ λύεται ἡ φαρμακεία τῶν δαιμόνων.

Οὕτω βεβαιοῖ ὁ Μέγας Ἀθανάσιος, λέγων: «τῷ σημείῳ τοῦ Σταυροῦ πᾶσα μαγεία παύεται» (Λόγῳ περὶ τῆς Ἐνσαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου).

Καὶ ὁ ἱερός Ἐπιφάνιος: «ἐνθα ὄνομα Χριστοῦ,

καὶ σφραγίς Σταυροῦ, οὐκ ἴσχυσε φαρμακείας δύνναμις» (Κατὰ Αἱρέσεων/ Πανάριον, 1, Βιβλίον Α΄).

Ἐὰν σὲ πολεμοῦν οἱ ἐχθροὶ δαίμονες μὲ καμμίαν ἁμαρτίαν, μὴ φοβηθῆς, ἀλλὰ σφράγισον τὸν ἑαυτὸν σου μὲ τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, καθὼς σὲ συμβουλεύει νὰ κάμνης ὁ θεῖος Χρυσόστομος, λέγων: «πιστὴ εἶ; σφράγισον σεαυτὴν καὶ εἰπέ· “Τοῦτο ἔχω τὸ ὄπλον μόνον· Τοῦτο τὸ φάρμακον· ἄλλο δὲ οὐκ οἶδα”» (Ὁμιλία Η΄ εἰς τὴν πρὸς Κολασσαεῖς).

Ἄλλ’ ἐὰν καὶ τὸ παιδίον σου πάσχη καὶ ἀσθενῇ, σφράγισον αὐτὸ μὲ τὸν τύπον τοῦ ζωηφόρου Σταυροῦ. **Κ**αὶ ἄλλο τι νὰ μὴ κάμης εἰς αὐτό, κατὰ τὸν αὐτὸν Χρυσορῳδήμονα: «δέον μηδὲν ἕτερον τῷ παιδί περιτιθέναι, ἀλλ’ ἢ τὴν ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ φυλακὴν» (Ὁμιλία ΙΒ΄ εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους Α΄).

Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς Χρυσορῳδήμων παραγγέλει εἰς τοὺς γονεῖς, ὅτι ἀπὸ τὴν πρώτην ἡλικίαν τῶν τέκνων των νὰ τὰ μανθάνουν νὰ κάμνωσι τὸν Σταυρὸν· καὶ πρὸ τοῦ αὐτὰ νὰ δύνωνται νὰ τὸν κάμνουν, νὰ πιάνουν οἱ γονεῖς τὰς χεῖρας αὐτῶν τῶν παιδιῶν, καὶ νὰ τυπώνουν τὸν Σταυρὸν εἰς τὸ μέτωπον καὶ εἰς ὅλον τὸ σῶμά των· οὕτω γὰρ φησί: «**Μ**ὴ ταῦτα, μὴ ἀδελφοί· ἀλλ’ ἐκ πρώτης ἡλικίας, πνευματικοῖς περιφράττετε ὄπλοις τὰ παιδιά, καὶ τῇ χειρὶ παιδεύετε σφραγίζεῖν τὸ μέτωπον. **Κ**αὶ πρὶν ἢ δυνηθῆναι τῇ χειρὶ τοῦτο ποιεῖν, αὐτοὶ ἐντυποῦτε αὐτοῖς τὸν Σταυρὸν» (Ὁμιλία ΙΓ΄ εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους Α΄).

Καὶ διὰ νὰ εἶπω καθολικῶς, εἰς κάθε περίστασιν, ὅπου σοὶ ἀκολουθήσει, μὴ φοβηθῆς, ἀλλὰ ποίει τὴν σφραγίδα τοῦ Σταυροῦ, καὶ θέλεις ἐλευθερωθῆ· οὕτω γὰρ καὶ οἱ παλαιοὶ ἐκεῖνοι Χριστιανοὶ συνεχῶς ἐποίουν τὸν Σταυρὸν εἰς τὸν ἑαυτὸν των, καὶ οὕτω συνειθίσαντες δὲν ἐχρειάζοντο πλέον διὰ νὰ τοὺς ἐνθυμήσῃ τινὰς περὶ τούτου.

Καθὼς ὁ αὐτὸς Χρυσορῳδήμων λέγει: «ἐν συνηθείᾳ πολλοὶ κατέστησαν τοῦ σφραγίζεῖν ἑαυτούς, καὶ οὐκέτι δέονται τοῦ ὑπομιμνήσκοντος» (Ὁμιλία Ζ΄ εἰς τὴν πρὸς Τιμόθεον Β΄).

